

Maj

2019

BILTEN 5

PSSS UŽICE

SADRŽAJ BILTENA

Tema: Posledice i prevencija poleganja pšenice -dipl. inž. Ljubodrag Pantelić, savetodavac za ratarstvo	(strana4-5)
Tema: Prevremeno otpadanje plodova jabuke dipl. inž. Andrija Radulović, savetodavac za voćarstvo	(strana5)
Tema: Bloč virus maline (RLBV) dipl. inž. Zorica Lazić, savetodavac za zaštitu bilja	(strana6)
Tema : Rđa maline dipl. inž. Milena Ćirić, savetodavac za zaštitu bilja	(strana 7)
Tema: Javni poziv za ostvarivanje prava na podsticaje za nabavku novih mašina i opreme u biljnoj proizvodnji -dipl. inž. Bojana Nešić savetodavac za agroekonomiju	(strana7-8)
Tema: Osnivački akt zadruga dipl. inž. Nebojša Đurić, savetodavac za stočarstvo	(strana9)
Tema: Zaštita od nepovoljnih abiotičkih činilaca kod šljive-izmrzavanje dipl. inž. Nebojša Brzaković, savetodavac za voćarstvo	(strana10-11)
Tema : Organizacija korišćenja pašnjaka dipl. inž. Dejan Stanković ,savetodavac za stočarstva	(strana11-12)
Tema: Kako do sertifikovanog proizvoda u organskoj proizvodnji dipl. inž. Snežana Janjić, savetodavac za voćarstvo	(strana12-13)
Tema: Uloga bora u životu voćaka dipl. inž. Ana Đoković ,savetodavac za voćarstvo	(strana13-14)
Stanje useva – dipl.inž.Ljubodrag Pantelić, savetodavac za ratarstvo	(strana 14)
Prognoza i izveštavanje o prisustvu biljnih bolesti i štetočina: Pravilna zaštita od sive truleži u kišovitim uslovima dipl.inž. Milenko Gavrilović, stručni saradnik.	(strana14-15)
Dominantne mesečne cene preuzete iz biltena STIPS-a	(strana15-18)

POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA DOO“ UŽICE

- dipl. ing. Ljubodrag Pantelić, vd.direktor -savetodavac za ratarstvo
- dipl.ing, Miroslav Milivojević- stručni saradnik za stočarstvo
- dipl. ing. Milenko Gavrilović, stručni saradnik za zaštitu bilja
- dipl. ing. Nebojša Đurić, savetodavac za stočarstvo
- dipl. ing. Zorica Lazić, savetodavac za zaštitu bilja
- dipl. ing. Milena Ćirić, savetodavac za zaštitu bilja
- dipl. ing. Bojana Nešić ,savetodavac za agroekonomiju
- dipl. ing. Andrija Radulović, savetodavac za vočarstvo
- dipl.ing. Nebojša Brzaković, savetodavac za vočarstvo
- dipl.ing. Dejan Stanković, savetodavac za stočarstvo
- dipl.ing. Snežana Janjić, savetodavac za vočarstvo
- dipl.ing. Ana Đoković, savetodavac za vočarstvo

50 GODINA SA VAMA PSSS LIDER INFORMACIJA

koji prati i implementira nove trendove i tehnologije u proizvodnji, specifičan sistem rada i implementacija novih znanja, lidersku poziciju znanja implementira u proizvodnju kod neposrednih proizvođača.

Kroz svakodnevno obavljanje svojih aktivnosti postajemo prepoznatljivo ime na tržištu znanja.

Spremni smo sa pružimo stručnu pomoć iz oblasti:

- ratarstva
- stočarstva
- vočarstva
- zaštite bilja
- kao i da otklonimo sve nedoumice u poljoprivrednoj proizvodnji

PSSS je sistem koji ima:

- 50 punih godina rada;
- 15 zaposlenih stručnjaka sa sedištem u Užicu
- Profesionalan stručni kadar koji jednostavno i brzo povezuje znanje sa praksom
- Ažuriranje novih stručnih informacija i znanja

Brz protok informacija od PSSS prema vama i obrnuto, omogućava efikasno rešavanje nastalih problema!

Telefoni /fax službe: 031/513-754, 516-266 e- mail: pssuzice@sbb.rs

Posledice i prevencija poleganja pšenice

Najčešće pšenica poleže između klasanja i zrenja, vrlo retko ranije. Ukoliko je poleganje u klasanju ili cvetanju štete bivaju veće. Različiti uzroci mogu dovesti do poleganja pšenice što se manifestuje da biljke manje ili više padnu po zemlji.

Štete od poleganja imaju za posledicu:

- slabija oplodnja
- jači napad bolesti
- pad kvaliteta
- pad prinosa

U praksi se susreće sa dva tipa poleganja pšenice:

- stablovim poleganjem
- korenskim poleganjem

Korenski tip poleganja se susreće u regijama sa velikom količinom padavina, u fazama vlatanja i klasanja, kao i kod nepravilnog navodnjavanja sa preteranom količinom vode. Kod preterane vlažnosti površinskog sloja zemljišta, a pod teretom nadzemnog dela biljke prisutno je pomeranje i rastezanje korena, a ponekad i njegovo kidanje, pri čemu stabla gube vertikalni položaj.

Stablovo poleganje je izazvano krivljenjem donjih članaka, a najčešće drugog članka, kao posledica preopterećivanja od obilne vlage, kao i vetra.

Poleganje je posledica:

- pregustog sklopa useva
- smanjenja svetlosti
- prirodnih nepogoda
- preteranog đubrenja
- jednostranog đubrenja (azotom)
- neracionalnog (nestručnog) navodnjavanja
- povećane količine padavina
- gljivičnih oboljenja itd.

Mere koje se preduzimaju da ne dođe do poleganja:

- direktne
- preventivne

Direktne mere:

- izbor otpornih sorata na poleganje
- drljanje
- valjanje
- tretiranje inhibitorima rasta, koji utiču na smanjenje dužine i povećanje čvrstine internodija

Preventivne mere:

- izbor semena
- priprema semena za setvu
- pravilna obrada zemljišta
- blagovremena obrada zemljišta
- blagovremena setva
- pravilno đubrenje (NPK – a hraniva)

Ljubodrag Pantelić, dipl.inž.

Prevremeno otpadanje plodova jabuke

Poznata je pojava u proizvodnji jabuke, da iako stabla obilno cvetaju, samo relativno mali broj cvetova se razvije u plodove. Otpadanje tek oplođenih cvetova dešava se u više navrata. Kod jabuke je to obično u dva navrata. Prvi period počinje ubrzo posle precvetavanja i traje 2 do 3 nedelje, a drugi period –bolje poznat kao *junsko otpadanje* –obično počinje krajem maja a završava se u junu.

Kod jabuke obično postoji zavisnost između intenziteta prvog i drugog otpadanja plodova. Neke sorte imaju osobinu da im je intenzitet otpadanja plodova jače izražen u prvom periodu a slabije u drugom periodu. Medjutim ima sorata koje imaju jače otpadanje u drugom periodu a manje u prvom.

Prvo otpadanje plodova obično je uslovljeno slabim oplodjenem. Zato treba sve učiniti da bi se oprašivanje odgovarajućim sortama oprašivačima obavilo što bolje.

Junsko otpadanje plodova nastaje kada su plodovi 1 do 2 cm u prečniku. Junsko otpadanje predstavlja kritičan period u kome stepen oplodjenja, ishrana i vremenske prilike odlučuju o rodnosti jabuke. Pokazalo se da sa istog stabla u većoj meri otpadaju plodovi bez semena ili sa manjim brojem semenki (manje od 4). Otpadanje plodova je intenzivnije sa slabijih nego sa jačih rodnih grana. Junsko otpadanje pojačava se pri kišovitom i oblačnom vremenu. Otpadanje plodova zavisi i od snabdavenosti jabuke vodom i mineralnim materijama, a pre svega azotom i kalijumom. Povećana potreba za pomenutim supstancama u vezi je s intenzivnim ćelijskim deobama i porastom ne samo semena i plodova već i čitave vegetativne mase jabuke.

Da bi se junsko otpadanje plodova jabuke svelo na prihvatljivu meru, potrebno je da se odgovarajućom agrotehnikom (rezidba, đubrenje, obrada, zaštita) obezbedi normalno snabdevanje voćke potrebnim količinama vode, organskih i mineralnih materija.

Radulović Andrija, dipl. Inž.

Bloč virus maline (RLBV)

Stručnjaci *Instituta za voćarstvo* u Čačku obavili su ispitivanje na području Ivanjice i Arilja uticaja novootkrivenog virusa maline na prinose i kvalitet plodova ovog voća.

I u drugim opštinama Zlatiborskog okruga u 2019. godini nastavlja se ispitivanje ovog virusa.

Dosadašnja ispitivanja *Instituta za voćarstvo* su pokazala veliku prisutnost *Bloč virusa* maline, koji bi se mogao nazvati i virusom *zamrljanosti lista*.

Ono što je interesantno takve simptome na izdancima i listovima pripisivane su štetnom dejstvu *eriofidne grinje*. Korišćene su značajne količine *akaricidnih sredstava*, međutim, efekat dejstva je izostao. Bukvalni prevod naziva ovoga virusa sa engleskog jezika jeste *zamrljanost lista maline*.

Prvi simptomi su difuzno žutilo po listu, list nema zdrav izgled, primećeno je i da se smanjuje plod maline. Plodovi sa takvih izdanaka su dosta slađi.

Detekcija i identifikacija virusa se nastavlja na terenu. Za širenje novih zasada koristiti zdrav sertifikovan materijal. Na malini je detektovano oko 15 virusnih oboljenja tako da zdrav bezvirusan sadni materijal je preduslov uspešne proizvodnje.

Zorica Lazić, dipl.inž.

Rđa maline

Na području RC Užice u pojedinim zasadima maline, koji se nalaze u fazi potpuno razvijenih cvetnih pupoljka i početak cvetanja, uočeno je prisustvo simptoma rđe maline (*Phragmidium rubi-idaei*).

Simptomi se javljaju na izdancima i nadzemnom delu biljke neposredno iznad zemlje. Rđa se javlja na svim nadzemnim delovima izdanaka maline. Na zaraženom lišću pojavljuju se žućkasto narandžaste pege. Kasnije, u avgustu i septembru, zaraženo lišće opada. Preporuka je mehaničko uklanjanje i spaljivanje zaraženih izdanaka, kako se zaraza ne bi širila. Pojava ovog oboljenja je retka, pa se trenutno hemijske mere zaštite ne preporučuju.

Milena Ćirić, dipl.inž.

Javni poziv za ostvarivanje prava na podsticaje za nabavku novih mašina i opreme u biljnoj proizvodnji

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede raspisalo je Javni poziv za podnošenje zahteva za ostvarivanje prava na podsticaje za investicije u fizičku imovinu poljoprivrednog gazdinstava za nabavku novih mašina i opreme za unapređenje primarne proizvodnje biljnih kultura u 2019. godini.

Podsticaji obuhvataju investicije u nabavku novih mašina i opreme za primarnu proizvodnju biljnih kultura i to:

1. proizvodnja biljnih kultura u zaštićenom prostoru;
2. primarnu proizvodnju voća i grožđa;
3. proizvodnju povrća, cveća, aromatičnog i lekovitog bilja;
4. ubiranje voća, grožđa, povrća, cveća, aromatičnog i lekovitog bilja;

5. primarnu proizvodnju žitarica, industrijskog i krmnog bilja;
6. obradu zemljišta, zaštitu biljaka od bolesti, korova i štetočina;
7. prihranjivanje/đubrenje, berbu i transport primarnih poljoprivrednih proizvoda i
8. navodnjavanje biljnih kultura.

U okviru svake od ovih stavki nalazi se precizan spisak investicija za koje se može ostvariti subvencija. Spisak je dostupan na web stranici Uprave za agrarna plaćanja i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Uslov bez koga se ne može ostvariti podsticaj je taj da je gazdinstvo registrovano, komercijalno i u aktivnom statusu, kao i to da u Strukturi biljne proizvodnje koja je upisana u RPG ima kulture za koje je predviđen podsticaj za investicije za koje žele da podnesu zahtev.

Pravo na podsticaj ostvaruje podnosilac, koji je između ostalog, u potpunosti realizovalo investicije (kupio mašinu i/ili opremu) za koje podnosi zahtev u periodu od 1. januara tekuće godine, a najkasnije do dana podnošenja zahteva za ostvarivanje prava na podsticaje.

Postupak za ostvarivanje prava na podsticaje podrazumeva podnošenje Zahteva za ostvarivanje prava na podsticaje u periodu od 27. maja do 30. avgusta 2019. Pored pomenutog zahteva potrebno je pribaviti i određenu dokumentaciju. Račun, otpremnica, garantni list i dokaz o plaćanju je dokumentacija koju obezbeđuje dobavljač od koga je mašina i/ili oprema kupljena. Tu su još dva uverenja o plaćenim porezima, kao i potvrda od lokalne samouprave da se po istom osnovu ne koriste subvencije od grada/opštine.

Podsticaji se utvrđuju u iznosu od 50% od vrednosti prihvatljive investicije umanjene za iznos PDV-a, odnosno u iznosu od 65 % od ove vrednosti u području sa otežanim uslovima rada u poljoprivredi. Najviši ukupni iznos podsticaja koji korisnik podsticaja može da ostvari u jednoj kalendarskoj godini je 1.500.000 dinara.

Uskoro se očekuje i objavljivanje Javnog poziva za ostvarivanje prava na podsticaje za nabavku novih mašina i opreme u stočarskoj proizvodnji.

Bojana Nešić, dipl.Inž.

Osnivački akt zadruge

Osnivački akt zadruge je ugovor o osnivanju koji se zaključuje u pisanoj formi. Potpisi osnivača na ugovoru o osnivanju overavaju se u skladu sa zakonom kojim se uređuje overa potpisa.

Ugovor o osnivanju sadrži:

- 1) poslovno ime i sedište zadruge;
- 2) lično ime i prebivalište, jedinstveni matični broj svakog osnivača, odnosno za stranca broj pasoša i državu izdavanja ili broj ličnekarte za stranca u skladu sa zakonom kojim se uređuju uslovi za ulazak, kretanje i boravak stranaca na teritoriji Republike Srbije, odnosno poslovno ime, adresu sedišta i matični broj zadruge koja je pravno lice u slučaju složenih zadruga;
- 3) pretežnu delatnost zadruge;
- 4) lično ime prvog direktora zadruge ili lično ime lica koje će zastupati zadrugu kao vršilac dužnosti direktora;
- 5) podatak da li zadruga posluje sa ulozima ili članarinama;
- 6) iznos osnovnog kapitala, iznos i vreme uplate novčanog uloga svakog osnivača, opis vrste, vrednost, način i vreme unošenja nenovčanog uloga svakog osnivača;
- 7) iznos, vreme i način plaćanja članarine za osnivače zadruge koja se osniva i posluje bez uloga;
- 8) način obezbeđenja sredstava za pokriće troškova osnivanja;
- 9) druga pitanja od značaja za osnivanje zadruge.

Osnivački akt menja se odlukom skupštine zadruge u skladu sa ovim zakonom. Potpis predsednika skupštine na izmenjenom osnivačkom aktu iz stava 4. ovog člana overava se u skladu sa zakonom kojim se uređuje overa potpisa, ako je to predviđeno osnivačkim aktom i ako je ta obaveza registrovana u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija privrednih subjekata.

Zakonski zastupnik zadruge u obavezi je da nakon svake izmene osnivačkog akta sačini i potpiše prečišćeni tekst tog dokumenata

Nebojša Đurić, dipl.inž.

Zaštita od nepovoljnih abiotičkih činilaca kod šljive-izmrzavanje

U poslednje vreme sve je češća pojava niskih temperatura u kasnim prolećnim mesecima. Poljoprivredni proizvođači moraju se unapred pripremiti za ovu vremensku nepogodu kako bi zaštitili svoje zasade.

Izmrzavanje nastaje usled gubitka vode iz ćelija i tkiva, taloženja belančevina protoplazme i mehaničkog dejstva kristala leda na ćelijsku membranu.

U toku vegetacije najosetljiviji je kambijum i mlada tkiva sekundarne kore. Za vreme zimskog odmora najosetljivija je srž, pa sekundarno drvo i sekundarna kora.

Koren šljive osetljiviji je od nadzemnog organa. To dolazi do izražaja na plitkom i slabo aerisanom zemljištu. Domaća šljiva, džanarika i kruška imaju osetljiviji koren prema mrazu nego druge listopadne voćke. Najveću otpornost prema mrazu pokazuju cvetni pupoljci nekih sorti američkih šljiva a za njima slede jabuka, kruška, višnja.

Lisni pupoljci šljive su po pravilu vrlo otporni prema mrazovima. Oni mogu da stradaju samo ako izmrznu grančice na kojima se nalaze. Oštećenja od mrazova su intenzivna kad je pojava kritičnih temperatura brza, njihovo trajanje dugo, a kravljenje brzo.

Najjači zimski mrazovi javljaju se u vreme najveće otpornosti tkiva šljive u toku dubokog zimskog odmora. Ako posle dubokog zimskog odmora nastupi period toplijeg vremena, mogu i slabiji mrazovi da izazovu izmrzavanje. Stabla šljive mogu da prežive srazmerno jako izmrzavanje srži, drveta i kore ako kambijum i lisni pupoljci nisu oštećeni. U našoj zemlji šljiva lista, otvara cvetne pupoljke, cveta i zameće plodove u drugoj polovini marta i u aprilu a pozni (prolećni) mrazovi se javljaju do sredine maja. Najosetljivije fenofaze u godišnjem ciklusu razvića šljive ugrožene su mrazem.

Kritične temperature za zatvorene cvetove šljiva u balonu (pred početak cvetanja) su do -3,9oC, za otvorene cvetove u toku punog cvetanja od -2,5 do -3oC, za mlade zametnute plodove od -1,1 do -2,2oC. Takvi i jači mrazovi su katastrofalni za šljive u pomenutim fenofazama. Cvetovi su osetljiviji ako je pre pojave mraza bilo toplo vreme. Isto tako vlažni cvetovi su osetljiviji od suvih.

Mlad embrion šljive je najosetljiviji deo ploda prema mrazu. Kada on uginu plod otpada. Pozni mrazovi su čest uzrok alternativne rodosti šljiva.

Za suzbijanje poznih mrazeva koriste se indirektna (preventivna) i direktna merena borba. U indirektna merena borba spadaju: izbor položaja, izbor sorti i podloga za šljivu, visina debla, izbor oblika krune i nagrtanje snega oko voćaka. Indirektna merena samo smanjuju opasnost od mrazeva. Direktna merena borba obuhvataju: zadimljavanje, zagrevanje, orošavanje veštačkom kišom i navodnjavanjem. Među pomenutim merama zagrevanje i orošavanje su najskuplje, ali i znatno sigurnije od ostalih.

Nebojša Brzaković, dipl. inž.

Organizacija korišćenja pašnjaka

U velikoj meri se odražava na uspeh pašnjačkog gajenja goveda i načina korišćenja raspoloživih travnih površina. Na osnovu lokacije, pašnjake u našim uslovima možemo podeliti na: planinske, brdske, nizijske i šumske. Goveda se na zajedničkim pašnjacima obično čuvaju u formiranim grupama, bez individualne ishrane, napajanja i nege. Zbog mešanja životinja, potrebno je da se pre izгона na zajedničke pašnjake izvrši temeljan veterinarski pregled svih životinja. Posebnu pažnju treba obratiti na želudačno-crevne parazite, kao i na brucelozu i tuberkulozu. Pre početka same ispaše treba detaljno razraditi plan korišćenja pašnjačkih površina. Sve pašnjake bi trebalo klasirati prema njihovom kvalitetu i udaljenosti od staje. Životinje takođe treba klasifikovati prema polu, starosti, proizvodnji i zdravstvenom stanju. Na osnovu ovih klasifikacija određuje se raspored korišćenja pašnjačkih površina, najbolje travne površine dodeljuju se visoko proizvodnim kravama i podmlatku, ako se izvodi na ispašu (telesna masa u momentu izгона na pašnjak mora biti najmanje 150 kg, a poželjno 200 kg, u najvećem broju slučajeva ovakva mlada grla ostvaruju nizak prirast 100-150 grama dnevno. Zato ovim grlima je neophodno uključiti u ishranu manje količine koncentrata, 1 kg koncentrata povećava prirast na 600-700 grama. Kod povoljnih klimatskih uslova u našoj zemlji pašni period traje 5-6 meseci (u nizijama traje 180-200 dana, brskim pašnjacima 120-130, a u visokim planinama samo oko 90 dana). Po pravilu pašnjak treba početi sa iskorišćavanjem kada biljni pokrivač dostigne visinu 20-25 cm. 1 hektar dobrog pašnjaka može da podmiri potrebe 3-5 krava u periodu april-jun, a u kasnijem periodu broj grla se smanjuje na 2, jer se smanjuje količina i kvalitet pašne. Opterećenje pašnjaka suviše velikim brojem goveda, može dovesti do njegovog naglog iscrpljivanja i pogoršanja higijensko-sanitarnih uslova. Od sistema iskorišćenja pašnjaka velikim delom zavisi njegova produktivnost. Postoji više načina iskorišćenja pašnjaka, slobodno, poluslobodno i pregonско ili rotaciono. Slobodno napasanje je najstariji i najneekonomičniji način iskorišćenja pašnjaka. U ovom načinu krave se neplanski puštaju na pašnjak i na njemu pasu po celoj površini bez ikakvog reda. Kod ovog načina ispaše krave koriste one kvalitetnije delove pašnjaka, a ostatak se izgazi i uništi, što umanjuje stepen iskorišćenja pašnjaka. Ovo je kod nas najzastupljeniji način ispaše, zbog brojnih nedostataka treba ga napustiti.

Poluslobodni način napasanja podrazumeva da se na određenoj površini pašnjaka goveda drže sve dok ne popasu travu i onda se premeštaju na drugi deo. Bolji jenačin napasanja od slobodnog, mada i kod njega bude veliki deo biljaka izgažen i uništen. Pregonsko ili rotaciono napasanje je najbolji vid iskorišćenja pašnjak. Toje plansko i ravnomerno korišćenje pašnjačkih površina, pri čemu se vodi računa o regenerativnoj sposobnosti biljaka i potrebama krava za hranjivim materijama. Za uspešno pregonsko napasanje potrebno je sagledati: prinos pašnjaka, broj pregona, veličina pregona, opterećenje pregona, način iskorišćenja i ograđivanja pregona. Na pregonima se prvo napasaju produktivnija grla, a zatim manje produktivna. Pregonski pašnjaci se ograđuju električnom ili stabilnom sunčevih zraka. Da bi se pašnjak optimalno koristio, potrebno je pravilno uređenje i nega pašnjaka. Pod uređenjem pašnjaka se podrazumeva preduzimanjem raznih ograda. Za uspešno pašno držanje od velikog značaja je odgovarajuća priprema životinja za početak ispaše. Priprema krava za početak ispaše je neophodan, jer se menja načindržanja i ishrane. Nagli prelazak sa suve na zelenu hranu može delovati štetno na organizam životinje, može doći do naduna, druge indigestije, kolike, proliva, pa ipobačaja. Prelazak na pašnjačku ishranu treba da je postepen i da traje približno 8-14 dana, naravno pažnju treba voditi i kad se sa siromašnijeg prelazi na bujniji pašnjak. Pre same paše treba obavezno proveriti zdravstveno stanje goveda, jer se po pravilu napasnjak mogu samo da puštaju zdrave životinje. Pre izгона treba pažljivo pregledati papke goveda i tamo gde je potrebno izvršiti njihovo obrezivanje. Izgon krava naispašu i njihovo vraćanje treba sprovesti obazrivo da ne bi došlo do povreda i stresa. Dnevne potrebe zelene mase po grlu iznose u proseku oko 70 kg. Udaljenost pašnjaka odstaje ne bi treba biti više od 1-1.5 km. Higijenske mere najlakše je sprovesti na pregonskom načinu napasivanja životinja, jer pregoni imaju određeno vreme da se obnove, što povoljno utiče i na higijenu pašnjaka. Na pašnjacima treba obezbediti prikladna napajališta (delovi potoka i reka) ili ako je moguće postaviti automatske napajalice. Takođe treba sagraditi nadstrešnice, koje štite životinje od padavina, hladnih vetrove i prejakog dejstva agrotehničkih mera, kao što su: drljanje, tanjiranje, valjanje, dreniranje pašnjaka, uklanjanjem otpadnih materija, zasejavanje odgovarajućih trava, uništavanje korova. Pod negom pašnjaka se podrazumeva i plansko iskorišćavanje pašnjaka. Početak ispaše takođe utiče dugotrajnost i negu pašnjaka. Početak ispaše ne bi smeo da počne pre 15-ak dana posle kretanja vegetacije, a u nekim uslovima i duže. Završetak ispaše treba bi da bude bar 20 ak dana pre jesenih mrazeva.

Dejan Stanković dipl.inž.

Kako do sertifikovanog proizvoda u organskoj proizvodnji

Sertifikovan organski proizvod je onaj koji je proizveden, skladišten, prerađen, transportovan i obeležen u skladu sa preciznim standardima koje je prepisalo sertifikaciono telo. Kada se pokaže

da neka proizvodnja prati standarde i to potvrdi inspekcija i sertifikaciono telo, proizvod dobija etiketu. Etikete se razlikuju od sertifikacione kuće ali su uvek garant da je proizvod prešao „organski put“, od početka proizvodnje do tržišta.

Poljoprivredni proizvođači koji se odluče da otpočnu proizvodnju po principima organske proizvodnje, treba da odaberu sertifikacionu kuću sa kojom potpisuju ugovor o saradnji, i od tog trenutka proizvodnja ulazi u stanje perioda konverzije, koja traje dve do tri godine. Po isteku ovog perioda proizvođač dobija sertifikat.

Poljoprivredni proizvođači koji žele da se bave organskom proizvodnjom treba da znaju da Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine aktivno pomaže ovaj sektor kroz mere podrške ruralnom razvoju. Podsticajima se proizvođačima pokriva 40% troškova sertifikacije.

Snežana Janjić, dipl. inž.

Uloga bora u životu voćaka

Značaj bora u metabolizmu voćaka ogleda se u vegetativnom rastanju, a posebno generativnom razvitku i plodonošenju voćaka.

Od posebnog značaja je razvoj reproduktivnih organa (cvetova ili plodova), što ukazuje i njegov visok sadržaj u svežim plodovima. Diferenciranje cvetnih začetaka, cvetanje, oplodnja, zametanje i razvitak ploda, normalno se odvija samo pri optimalnom sadržaju bora. Od identičnog je značaja za rodnost i kvalitet plodova.

Utvrđeno je da bor doprinosi klijanju polena, što ima za posledicu uspešnu oplodnju. Bor neposredno stimuliše sintezu i kretanje saharoze iz lišća u reproduktivne organe. Kao značajan biokatalizator uslovljava oksidoredukcione procese u korenu voćaka i tako omogućava korišćenje kiseonika iz zemljišta i atmosfere.

Simptomi deficita bora u voćkama. Zavisno od vrste i stepena deficita, simptomi se mogu javiti na vegetativnim, a mnogo češće na generativnim organima.

Na plodovima dolazi do formiranja plutastih pega sa mrkim uginulim tkivom, oivičenim zelenom bojom. Na tim mestima se javljaju i pukotine. Plutaste pege pored površinskih delova ploda mogu se javiti i u mezokarpu ploda, zbog čega se vrlo slabo čuvaju u hladnom skladištu. Često se pojava tamnih pega, zamenjuje sa gorkim pegama pri identičnim uslovima skladištenja. Kod plodova šljive dolazi do manjeg ili većeg potamnjenja mezokarpa, pa čak i stvaranja smolastih materija u unutrašnjosti ploda. Deficit bora na listovima izaziva bronzanu ili crvenkastu nijansu, a

kod nekih vrsta tamnozeleni pri čemu listovi postaju kruti i lomljivi. Porast letorasta jako je poremećen, a na njihovim vrhovima lišće se grupiše u vidu rozete. Na kori starijih grana prvo se pojavljuju purpurne pege, a kasnije kora postaje hrapava i dolazi do pucanja.

Simptomi suficita bora. U uslovima povećanog sadržaja bora pojedine vrste voćaka ispoljavaju različite simptome. U takvim slučajevima bor deluje toksično na ćelije voćaka, ostavljajući često vrlo negativne posledice. Pojedine vrste i sorte nejednako reaguju na višak bora u zemljištu. Posebno su osetljive: jabuka, kruška, breskva, kajsija, trešnja, višnja, šljiva i badem. Najčešće dolazi do izumiranja letorasta, pojave smolotočine i plutastih pega na liskama i peteljkama lista. Dolazi do pucanja kore korena i delimičnog otplutnjavanja. U uslovima suficita bora plodovi prerano sazrevaju, pucaju, otpadaju, otplutnjavaju i slabo se čuvaju u hladnom skladištu.

Ana Đoković, dipl.inž.

Stanje useva

Nepovoljne vremenske prilike- obilne padavine su prouzrokovale otežano nicanje kukuruza do propadanja zrna. Na delu zasejanih površina moraće da se uradi presejavanje čim se stvore vremenske prilike i to sa kraćom vegetacijskom grupom u koliko se seme može naći na tržištu. Usled loših vremenskih uslova doćiće do pojave bolesti kako na ratarskim tako i na povrtarskim kulturama.

Ljubodrag Pantelić, dipl.inž.

Pravilna zaštita od sive truleži u kišovitim uslovima

U većini područja gajenja maline početak cvetanja je bio praćen učestalom, a nekad i obilnom kišom. Višegodišnje iskustvo u borbi protiv uzročnika sive truleži (*Botrytis cinerea*) ukazuje da se dobri rezultati postižu samo ako se zaštita planira i obavi sa tri tretmana uz odgovarajući izbor fungicida. Ovo je posebno značajno ako se očekuju izrazito kišoviti uslovi tokom cvetanja, kada i dolazi do infekcije cvetnih delova, a kasnije i truleži plodova. Tokom berbe uz pomoć kiše dolazi do sekundarnih infekcija i daljeg širenja truleži plodova na druge plodove u fazi sazrevanja. Obzirom da je parazit prisutan na čitavoj biljci, prvu zaštitu protiv ovog parazita je potrebno obaviti u fazi neposredno pre otvaranja prvih cvetova. Ovim se postiže značajno smanjenje infektivnog potencijala gljive *Botrytis cinerea*, pre osetljive faze cvetanja. U ovoj fazi se preporučuju sredstva koja uporedo deluju i na dididmelu kao što su *Signum* ili *Acord*. Naredna zaštita se sprovodi orjentaciono oko 10 dana od početka cvetanja. Vreme izvođenja ovog tretiranja u mnogome zavisi od toga kada se očekuju kišne padavine, kojih u ovom periodu uvek

ima u većem ili manjem obimu. Pravilna zaštita se obavlja jedan dan pre očekivanih kišnih padavina. U ovoj fazi se preporučuju fungicidi kao što su Pirus ili Pehar.

Obzirom da cvetanje maline traje oko mesec dana, potrebno je zaštititi i cvetove koji se otvaraju posle obavljenog tretiranja malina. Zavisno od količine padavina i dinamike cvetanja, naredna zaštita sleduje okvirno nakon 10 dana u skladu sa karencom korišćenih preparata. U ovoj fazi se preporučuju fungicidi kao što su Switch (ili Atlas) ili Signum ili Luna sensation ili Teldor.

Dakle u kišovitim uslovima, za pravilnu zaštitu od truleži plodova neophodno je tri puta obaviti zaštitu u gore navedenim periodima. Zaštita se usklađuje zavisno od vremenskih prilika, a na osnovu preporuka prognozno izveštajne službe, za aktuelni period. U zasadima maline u kojima nije bilo blagovremene zaštite, štete nastale truljenjem plodova su značajne, a najbolji primer za to je prethodna godina, kada je tokom berbe maline, u junu mesecu zabeleženo 27 kišnih dana.

Milenko Gavrilović, dipl.inž.

AGRO PONUDA BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

Poštovani poljoprivredni proizvođači posetite stranicu <http://www.agroponuda.com/> ili nam se obratite ako želite nešto da oglasite da prodajete ili kupujete.

Dominantne mesečne cene preuzete iz biltena STIPS-a

Cene žive stoke u Srbiji 20-26.05.2019.god.

Cene žive stoke na stočnim pijacama	Klanične cene žive stoke
-------------------------------------	--------------------------

Životinje	težina	rasa	Dominantna cena	Životinje	težina	rasa	Dominantna cena
Dviske	Sve težine	Sve rase	150-220	Bikovi	Preko 500kg	HF	220-230
Jagnjad	Sve težine	Sve rase	220-320	Bikovi	Preko 500kg	SM	230-270
Jarad	Sve težine	Sve rase	180-250	Jagnjad	Sve težine	Sve rase	220-290
Junad	preko 480kg	SM	240-250	Junad	Do 300kg	Sve rase	
Junad	350-480kg	Sve rase	220-240	Junad	350-480kg	Sve rase	240-250
Bikovi	Preko 500kg	SM	240-270	Junad	Preko 480	Sve rase	220-250
Krave za klanje	Sve težine	SM	150-160	Krave za klanje	Sve težine	SM	120-180
Krmače za klanje	Preko 130kg		110-160	Krmače za klanje	Sve rase		100-130
Ovce	Sve težine	Sve rase	110-160	Ovce	Sve težine	Sve rase	110-160
Prasad	16-25kg	Sve rase	210-280	Prasad	16-25kg	Sve rase	200-270
Prasad	Do 15kg	Sve rase	220-300	Prasad	Do 15kg	Sve rase	
Tovljeni ci	80-120kg	Sve rase	130-160	Tovljeni ci	80-120kg	Sve rase	140-165

Tovljeni ci	Preko 120kg	Sve rase	120-160	Tovljeni ci	Preko 120kg	Sve rase	100-140
Telad	80-160	SM	370-540	Telad	80- 160	SM	350-490
Koze	Sve težine	Sve rase	120-150	Dviske	kg	Sve	150-180

Cene žitarica i stočne hrane na produktnoj berzi 20-24.05.2019.god. cene bez pdv-a

Kukuruz	Pšenica	Soja	Suncokretova sačma 33%
16,52din/kg	25,78din/kg	38,61din/kg	din/kg

Cene povrća u Srbiji kvantaške pijace zaključno sa 20-26.05.2019.god.

Vrsta	Dominantna cena jed. mere din/kg	Vrsta	Dominantna cena Jedinica mere din/kg
Rotkvica	10-30	Paradajz	70-160
Brokoli		Luk beli	400-500
Kupus	20-50	Luk crni	80-120
Karfiol	70-150	Luk crni(mladi)	20-40
Krastavac	60-100	Paprika babura	190-300
Krompir	40-80	Paprika ostala	130-180
Zelena salata	13-28	Spanać	40-100
Pasulj beli	185-280	Tikvice	80-120
Šargarepa	45-80	Praziluk	120-180

Cene voća u Srbiji sa kvantaške pijace sa 20-26.05.2019.god.

Vrsta	Jedinica mere din/kg	Vrsta	Jedinica mere din/kg
Jabuka ajdara	20-45	Orah	600-850
Jabuka ostala	20-70	trtešnja	120-200
Jagoda	120-200	Jabuka greni smit	20-55
Kruška	120-210	Jabuka zlatni delišes	20-60

Izdavač:

„POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA “ DOO Užice

Tiraž:300 primera